

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗВІТ

**про результати соціологічного дослідження «Якість вищої освіти та освітнє середовище у НУ «Львівська політехніка»»
методом анкетного опитування аспірантів та випускників освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти
за спеціальністю 051 «Економіка»**

З метою оцінки якості освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» та умов освітнього середовища Національного університету «Львівська політехніка» в лютому-березні 2021 року робочою групою забезпечення якості вказаної освітньо-наукової програми проведено соціологічне дослідження із застосуванням анкетного опитування аспірантів та випускників освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти.

Об'єкт дослідження - освітньо-наукова програма підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка».

Предмет - якість освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» та умови освітнього середовища Національного університету «Львівська політехніка».

Для досягнення мети в межах дослідження поставлені такі завдання:

1. Визначити оцінку аспірантами створених в НУ «Львівська політехніка» умов для формування індивідуальної освітньої траєкторії, реалізації студентоцентрованого підходу в навчанні, можливості до участі в міжнародній академічній мобільності.

2. Дослідити думку аспірантів та випускників щодо якості освітньої складової освітньо-наукової програми за спеціальністю 051 «Економіка»: встановити рівень задоволеності аспірантів та випускників якістю викладання, формами і методами навчання і контролю рівня знань.

3. Визначити рівень задоволеності існуючими механізмами освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки аспірантів.

4. Охарактеризувати ставлення здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня до порушень академічної доброчесності.

5. Виділити можливі напрямки удосконалення якості освітньо-наукової програми за спеціальністю 051 «Економіка».

Зважаючи на мету, завдання та об'єкт дослідження, методом збору первинної інформації було обрано анкетне опитування аспірантів та випускників освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти. Анкетування відбувалось за участю 18 респондентів, з них 12 випускників та 4 аспіранти. Зважаючи на невелику кількість респондентів, дослідження містить суцільний характер. Для реалізації завдань, дослідження проведено шляхом анонімного опитування у формі онлайн-анкетування на базі інтернет застосунку Google Forms.

Методичний інструментарій дослідження (анкети) було розроблено відповідно до нормативних документів і положень:

- Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту»;
- Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах);
- Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (наказ МОН України від 11.07.2019 року № 977);
- Положення про студентське самоврядування Національного університету «Львівська політехніка»
- Рекомендацій Національного агентства з забезпечення якості вищої освіти щодо підготовки відомостей самооцінювання освітніх програм, що подаються для акредитації.

В межах опитування аспірантам та випускникам було запропоновано заповнити анкети, що містили питання відкритого та закритого типу щодо різних аспектів освітнього процесу та умов освітнього середовища у НУ «Львівська політехніка». Опитування здобувачів вищої освіти проведено онлайн у лютому-березні 2021 року організованих за сприянням відділу аспірантури і гаранта освітньої програми. За допомогою методу групового анкетування було опитано 12 випускників та 4 аспіранти, що складає 100% від генеральної сукупності (вибірка є репрезентативною за статтю, формою і роком навчання). Серед опитуваних: жінок – 87,5%, чоловіків – 12,5 %; середній вік респондентів - 33 роки.

Реалізація індивідуальної освітньої траєкторії

Освітньо-наукову програму за спеціальністю 051 «Економіка» було розроблено з урахуванням принципів студентоцентрованого підходу, що розглядає здобувача вищої освіти як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу. Успішність реалізації цього підходу може бути підтверджено рівнем задоволеності аспірантів можливостями реалізації індивідуальної освітньої траєкторії, формами і методами навчання і контролю рівня знань, відповідністю обов'язкових професійно-орієнтованих і вибіркового дисциплін науковим інтересам аспіранта, рівнем наукового консультування щодо власного дослідження від наукового керівника.

Освітньо-наукова програма за спеціальністю 051 «Економіка» на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти та передбачає можливості для формування та здійснення кожним здобувачем вищої освіти індивідуальної освітньої траєкторії. В табл. 1 наведені дані рівня наявних можливостей для реалізації власної освітньої траєкторії на думку здобувачів вищої освіти.

Таблиця 1

Розподіл відповідей на питання «Оцініть, в якій мірі Ви можете реалізувати свою індивідуальну освітню траєкторію в НУ «Львівська політехніка» за окремими характеристиками», %

№	Характеристики	Думка здобувачів вищої освіти, %		
		є можливість	не має можливості	важко відповісти
1.	Вільно обирати тему дисертаційного дослідження	100	-	-
2.	Можливість впливати на вибір розгляду в рамках курсу теми, в якій Ви були б зацікавлені	87,5	6,25	6,25
3.	Брати участь у наукових конференціях, конкурсах, публікуватися	100	-	-
4.	Брати участь у діяльності Ради молодих учених	81,25	6,25	12,5
5.	Брати участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу та освітньої програми	100	-	-
6.	Здійснювати трудову діяльність у позанавчальний час	87,5	12,5	-
7.	Вибирати навчальні дисципліни вільного вибору за власним інтересом (у межах, передбачених освітньою	100	-	-
8.	Змінювати свій індивідуальний план за погодженням зі своїм науковим керівником	93,75	6,25	-
Середнє		93,75	3,91	2,34

Більшість опитаних випускників та аспірантів впевнені в можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії, що може бути реалізована через:

- участь у наукових конференціях, конкурсах, публікації результатів досліджень;
- вільний вибір теми дисертаційного дослідження;
- змінювати свій індивідуальний план за погодженням зі своїм науковим керівником, вносити корективи відповідно до власних потреб, наукових інтересів, індивідуального темпу навчання;
- можливість впливати на вибір розгляду в рамках курсу теми, в якій був би зацікавлений аспірант;
- можливість здійснювати трудову діяльність у позанавчальний час;
- вибір навчальних дисциплін вільного вибору за власним інтересом.

Опитані випускники та аспіранти також відзначили наявність таких можливостей, хоча і в меншій мірі, як можливість впливати на вибір розгляду в рамках курсу теми, в якій вони були б зацікавлені та участь у діяльності Ради молодих учених. Зважаючи на відносно незначний відсоток респондентів, що не змогли дати оцінку цих характеристик (вибрали варіант «важко відповісти»), можна припустити, що такі аспіранти не зацікавлені або не мають потреби у реалізації таких складових індивідуальної освітньої траєкторії.

Таке припущення опосередковано підтверджується тим, що більшість опитаних здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зазначили, що не мали проблем у формуванні або реалізації індивідуальної освітньої лінії: 87,5% за весь час навчання ніколи не стикалися з проблемами у здійсненні своєї освітньої траєкторії. Ті, хто ж мав такі проблеми (12,5%), вказують, що вони були пов'язані з вибором теми дисертаційного дослідження, вчасним складанням індивідуального плану, публікацією результатів досліджень у міжнародних виданнях. Аспіранти змогли вирішити ці проблеми, звернувшись про допомогу до відділу аспірантури або наукового керівника.

Здобувачі вищої освіти, які взяли участь в опитуванні, задоволені рівнем методичного і змістовного наукового консультування щодо власного дослідження, що вони отримують від свого наукового керівника - середній бал 4,94 за 5-ти бальною шкалою.

Ще однією складовою індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої

освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні є участь у програмах міжнародної академічної мобільності, що може сприяти залученню аспірантів до кращих світових практик, набуттю досвіду професійної співпраці та розуміння глобальних трендів розвитку науки, включенню до міжнародної академічної спільноти.

Найбільшою перешкодою до участі в програмах міжнародної академічної мобільності для аспірантів є високий рівень витрат, пов'язаних з поїздкою (про це зазначили 43,75 % опитаних). У меншій мірі труднощі виникають через низький рівень володіння академічною англійською мовою та складність у пошуку таких програм або проектів (по 18,75%). На 3 місці - сімейні обставини (12,5%). Менш за все перешкодою до участі становить необхідність оформлення великої кількості документів та бюрократичні перешкоди (6,25%) та відсутність підтримки з боку університету (0%).

Оцінка якості освітньої складової програми

Якість освітньої складової освітньо-наукової програми за спеціальністю 051 «Економіка» на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в даному дослідженні оцінювалася за допомогою таких показників:

1. Обсяг освітніх компонент.
2. Якість викладання.
3. Якість оцінювання.

У межах опитування аспірантам було запропоновано висловити свою думку щодо якості викладання дисциплін, що вони вже проходили за освітньо-науковою програмою за спеціальністю 051 «Економіка» на час опитування.

Таблиця 2.

Середня задоволеність аспірантів та випускників якістю освітньої складової (за всіма дисциплінами, «так» + «скоріше так», %)

Змістовні питання	%
1	2
Обсяг освітніх компонент	95,83
1) Мені вистачило часу, відведеного у навчальному плані на опанування навчальної дисципліни	94,79
2) Вважаю, що співвідношення змісту навчального матеріалу за дисципліною, та часу, відведеного на його засвоєння є рівномірним - студенти не були перевантажені під час вивчення дисципліни	94,79
3) Мені вистачило поза аудиторного часу для виконання завдань самостійної роботи за навчальною дисципліною	97,92

1	2
Якість викладання	91,48
4) Зміст навчальної дисципліни відповідає обраній спеціальності	94,79
5) Зміст навчальної дисципліни дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності	95,83
6) Вивчення навчальної дисципліни було корисним для мого подальшого дисертаційного дослідження та допомогло мені	85,42
7) У результаті вивчення навчальної дисципліни, я мав наукові результати, які в подальшому опублікував у друкованому (в електронному вигляді)	92,71
8) Зміст навчальної дисципліни є актуальним та сучасним	87,50
9) Вивчення навчальної дисципліни дозволило мені розвинути свої «м'які навички» «soft skills» (вміння вести дискусії та публічні виступи, комунікувати з колегами та керівниками, міжособистісне спілкування, вести переговори, роботи в команді, управління часом, креативність, здатність організувати і проводити заняття, писати грантові пропозиції, управління науковими проектами тощо)	93,75
10) У процесі викладання навчальної дисципліни застосовувалися форми, методи та технології навчання, що сприяють кращому засвоєнню навчального матеріалу та формуванню професійних компетентностей	93,75
11) На заняттях з навчальної дисципліни я мав можливість продемонструвати рівень отриманих результатів навчання, прокоментувати зроблене мною, або іншими, висловити свою думку з тих чи інших змістовних питань	87,50
12) Під час вивчення навчальної дисципліни я завжди мав зворотній зв'язок з викладачем та мав змогу проконсультуватися (отримати допомогу) у нього з різних змістовних та організаційних питань	93,75
13) У ході вивчення навчальної дисципліни я та інші студенти мали можливість обирати певні завдання, теми (підтеми, окремі змістовні питання теми) для вивчення навчального матеріалу, форми та методи виконання обраних завдань (задач) тощо	87,50
14) Навчальна дисципліна повністю забезпечена необхідними для вивчення навчального матеріалу інформаційними ресурсами	93,75
Якість оцінювання	86,81
15) Я був завчасно проінформований про критерії, порядок, форми та строки проведення поточного контролю знань за навчальною дисципліною	94,79
16) Я був завчасно проінформований про критерії, порядок, форми та строки проведення підсумкового контролю знань за навчальною дисципліною	98,96
17) Критерії оцінювання рівня набутих знань були зрозумілими	100,00
18) Критерії оцінювання рівня набутих знань враховували наукове та прикладне значення отриманих результатів, креативність та творчість у вирішенні завдань, своєчасність надання результатів на перевірку тощо	93,75
19) Оцінювання рівня набутих знань було об'єктивним	100,00
20) Я отримав(ла) коментарі з приводу виконання своїх робіт	93,75
21) Я мав(ла) можливість розв'язання спірних ситуацій оцінювання та оскарження отриманих оцінок	100,00
22) Загалом я задоволений(на) навчанням за навчальною дисципліною	100,00

Таблиця 4

Асистентська педагогічна практика (АПП)

Питання	Так	Скоріше так	Скоріше ні	Ні	Складно відповісти	Задоволеність (1+2)
1	2	3	4	5	6	7
1) Я проінформований про умови та обсяги проведення АПП згідно із навчальним планом підготовки аспірантів	81,25	18,75	0	0	0	100
2) Мені вистачило часу, відведеного на асистентську педагогічну практику, на опанування навичок викладацької діяльності	75	12,5	0	0	0	87,5
3) Процеси проведення та оцінювання АПП на кафедрі організовано зрозуміло та прозоро	87,5	12,5	0	0	0	100

Середня задоволеність аспірантів та випускників якістю освітньої складової (за окремими дисциплінами)

Таблиця 5

ОК1.1. Філософія і методологія науки (рівень задоволеності 91,18%)

Питання	Так	Скоріше так	Скоріше ні	Ні	Складно відповісти	Задоволеність (1+2)
1	2	3	4	5	6	7
Обсяг освітніх компонент						95,83
1) Мені вистачило часу, відведеного у навчальному плані на опанування навчальної дисципліни	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
2) Вважаю, що співвідношення змісту навчального матеріалу за дисципліною, та часу, відведеного на його засвоєння є рівномірним - студенти не були перевантажені під час вивчення дисципліни	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75
3) Мені вистачило поза аудиторного часу для виконання завдань самостійної роботи за навчальною дисципліною	75,00	25,00	0,00	0,00	0,00	100,00
Якість викладання						90,91
4) Зміст навчальної дисципліни відповідає обраній спеціальності	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75

1	2	3	4	5	6	7
5) Зміст навчальної дисципліни дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності	81,25	12,50	0,00	0,00	6,25	93,75
6) Вивчення навчальної дисципліни було корисним для мого подальшого дисертаційного дослідження та допомогло мені	75,00	12,50	12,50	0,00	0,00	87,50
7) У результаті вивчення навчальної дисципліни, я мав наукові результати, які в подальшому опублікував у друкованому (в електронному вигляді)	68,75	18,75	6,25	0,00	6,25	87,50
8) Зміст навчальної дисципліни є актуальним та сучасним	75,00	12,50	12,50	0,00	0,00	87,50
9) Вивчення навчальної дисципліни дозволило мені розвинути свої «м'які навички» «soft skills» (вміння вести дискусії та публічні виступи, комунікувати з колегами та керівниками, міжособистісне спілкування, вести переговори, роботі в команді, управління часом, креативність, здатність організовувати і проводити заняття, писати грантові пропозиції, управління науковими проектами тощо)	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
10) У процесі викладання навчальної дисципліни застосовувалися форми, методи та технології навчання, що сприяють кращому засвоєнню навчального матеріалу та формуванню професійних компетентностей	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75
11) На заняттях з навчальної дисципліни я мав можливість продемонструвати рівень отриманих результатів навчання, прокоментувати зроблене мною, або іншими, висловити свою думку з тих чи інших змістовних питань	68,75	18,75	12,50	0,00	0,00	87,50
12) Під час вивчення навчальної дисципліни я завжди мав зворотній зв'язок з викладачем та мав змогу проконсультуватися (отримати допомогу) у нього з різних змістовних та організаційних питань	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
13) У ході вивчення навчальної дисципліни я та інші студенти мали можливість обирати певні завдання, теми (підтеми, окремі змістовні питання теми) для вивчення навчального матеріалу, форми та методи виконання обраних завдань (задач) тощо	81,25	6,25	12,50	0,00	0,00	87,50

1	2	3	4	5	6	7
14) Навчальна дисципліна повністю забезпечена необхідними для вивчення навчального матеріалу інформаційними ресурсами	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75
Якість оцінювання						86,81
15) Я був завчасно проінформований про критерії, порядок, форми та строки проведення поточного контролю знань за навчальною дисципліною	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
16) Я був завчасно проінформований про критерії, порядок, форми та строки проведення підсумкового контролю знань за навчальною дисципліною	93,75	6,25	0,00	0,00	0,00	100,00
17) Критерії оцінювання рівня набутих знань були зрозумілими	87,50	12,50	0,00	0,00	0,00	100,00
18) Критерії оцінювання рівня набутих знань враховували наукове та прикладне значення отриманих результатів, креативність та творчість у вирішенні завдань, своєчасність надання результатів на перевірку тощо	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
19) Оцінювання рівня набутих знань було об'єктивним	87,50	12,50	0,00	0,00	0,00	100,00
20) Я отримав(ла) коментарі з приводу виконання своїх робіт	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
21) Я мав(ла) можливість розв'язання спірних ситуацій оцінювання та оскарження отриманих оцінок	87,50	12,50	0,00	0,00	0,00	100,00
22) Загалом я задоволений(на) навчанням за навчальною дисципліною	81,25	18,75	0,00	0,00	0,00	100,00

Таблиця 6

ОК2.1. Історичні та сучасні парадигми розвитку економіки
(рівень задоволеності 88,34%)

Питання	Так	Скоріше так	Скоріше ні	Ні	Складно відповісти	Задоволеність (1+2)
1	2	3	4	5	6	7
Обсяг освітніх компонент						89,58
1) Мені вистачило часу, відведеного у навчальному плані на опанування навчальної дисципліни	75,00	12,50	12,50	0,00	0,00	87,50
2) Вважаю, що співвідношення змісту навчального матеріалу за дисципліною, та часу, відведеного на його засвоєння є рівномірним - студенти не були перевантажені під час вивчення дисципліни	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75

1	2	3	4	5	6	7
3) Мені вистачило поза аудиторного часу для виконання завдань самостійної роботи за навчальною дисципліною	75,00	12,50	12,50	0,00	0,00	87,50
Якість викладання						88,64
4) Зміст навчальної дисципліни відповідає обраній спеціальності	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75
5) Зміст навчальної дисципліни дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності	68,75	12,50	18,75	0,00	0,00	81,25
6) Вивчення навчальної дисципліни було корисним для мого подальшого дисертаційного дослідження та допомогло мені	62,50	12,50	25,00	0,00	0,00	75,00
7) У результаті вивчення навчальної дисципліни, я мав наукові результати, які в подальшому опублікував у друкованому (в електронному вигляді)	68,75	25,00	6,25	0,00	0,00	93,75
8) Зміст навчальної дисципліни є актуальним та сучасним	75,00	12,50	12,50	0,00	0,00	87,50
9) Вивчення навчальної дисципліни дозволило мені розвинути свої «м'які навички» «soft skills» (вміння вести дискусії та публічні виступи, комунікувати з колегами та керівниками, міжособистісне спілкування, вести переговори, роботі в команді, управління часом, креативність, здатність організовувати і проводити заняття, писати грантові пропозиції, управління науковими проектами тощо)	75,00	12,50	12,50	0,00	0,00	87,50
10) У процесі викладання навчальної дисципліни застосовувалися форми, методи та технології навчання, що сприяють кращому засвоєнню навчального матеріалу та формуванню професійних компетентностей	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75
11) На заняттях з навчальної дисципліни я мав можливість продемонструвати рівень отриманих результатів навчання, прокоментувати зроблене мною, або іншими, висловити свою думку з тих чи інших змістовних питань	68,75	18,75	12,50	0,00	0,00	87,50
12) Під час вивчення навчальної дисципліни я завжди мав зворотній зв'язок з викладачем та мав змогу проконсультуватися (отримати допомогу) у нього з різних змістовних та організаційних питань	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
13) У ході вивчення навчальної дисципліни я та інші студенти мали	81,25	6,25	12,50	0,00	0,00	87,50

можливість обирати певні завдання, теми (підтеми, окремі змістовні питання теми) для вивчення навчального матеріалу, форми та методи виконання обраних завдань (задач) тощо							
14) Навчальна дисципліна повністю забезпечена необхідними для вивчення навчального матеріалу інформаційними ресурсами	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	0,00	93,75
Якість оцінювання							86,81
15) Я був завчасно проінформований про критерії, порядок, форми та строки проведення поточного контролю знань за навчальною дисципліною	81,25	18,75	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
16) Я був завчасно проінформований про критерії, порядок, форми та строки проведення підсумкового контролю знань за навчальною дисципліною	87,50	6,25	6,25	0,00	0,00	0,00	93,75
17) Критерії оцінювання рівня набутих знань були зрозумілими	87,50	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
18) Критерії оцінювання рівня набутих знань враховували наукове та прикладне значення отриманих результатів, креативність та творчість у вирішенні завдань, своєчасність надання результатів на перевірку тощо	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	0,00	93,75
19) Оцінювання рівня набутих знань було об'єктивним	87,50	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
20) Я отримав(ла) коментарі з приводу виконання своїх робіт	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	0,00	93,75
21) Я мав(ла) можливість розв'язання спірних ситуацій оцінювання та оскарження отриманих оцінок	87,50	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
22) Загалом я задоволений(на) навчанням за навчальною дисципліною	81,25	18,75	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00

Таблиця 7

ВБ1.1. Ділова іноземна мова (рівень задоволеності 92,26%)

Питання	Так	Скоріше так	Скоріше ні	Ні	Складно відповісти	Задоволеність (1+2)
1	2	3	4	5	6	7
Обсяг освітніх компонент						97,92
1) Мені вистачило часу, відведеного у навчальному плані на опанування навчальної дисципліни	87,50	12,50	0,00	0,00	0,00	100,00

1	2	3	4	5	6	7
2) Вважаю, що співвідношення змісту навчального матеріалу за дисципліною, та часу, відведеного на його засвоєння є рівномірним - студенти не були перевантажені під час вивчення дисципліни	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75
3) Мені вистачило поза аудиторного часу для виконання завдань самостійної роботи за навчальною дисципліною	75,00	25,00	0,00	0,00	0,00	100,00
Якість викладання						92,05
4) Зміст навчальної дисципліни відповідає обраній спеціальності	81,25	18,75	0,00	0,00	0,00	100,00
5) Зміст навчальної дисципліни дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності	81,25	18,75	0,00	0,00	0,00	100,00
6) Вивчення навчальної дисципліни було корисним для мого подальшого дисертаційного дослідження та допомогло мені	75,00	12,50	12,50	0,00	0,00	87,50
7) У результаті вивчення навчальної дисципліни, я мав наукові результати, які в подальшому опублікував у друкованому (в електронному вигляді)	68,75	18,75	12,50	0,00	0,00	87,50
8) Зміст навчальної дисципліни є актуальним та сучасним	75,00	12,50	12,50	0,00	0,00	87,50
9) Вивчення навчальної дисципліни дозволило мені розвинути свої «м'які навички» «soft skills» (вміння вести дискусії та публічні виступи, комунікувати з колегами та керівниками, міжособистісне спілкування, вести переговори, роботі в команді, управління часом, креативність, здатність організовувати і проводити заняття, писати грантові пропозиції, управління науковими проектами тощо)	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
10) У процесі викладання навчальної дисципліни застосовувалися форми, методи та технології навчання, що сприяють кращому засвоєнню навчального матеріалу та формуванню професійних компетентностей	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75

1	2	3	4	5	6	7
11) На заняттях з навчальної дисципліни я мав можливість продемонструвати рівень отриманих результатів навчання, прокоментувати зроблене мною, або іншими, висловити свою думку з тих чи інших змістовних питань	68,75	18,75	12,50	0,00	0,00	87,50
12) Під час вивчення навчальної дисципліни я завжди мав зворотній зв'язок з викладачем та мав змогу проконсультуватися (отримати допомогу) у нього з різних змістовних та організаційних питань	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
13) У ході вивчення навчальної дисципліни я та інші студенти мали можливість обирати певні завдання, теми (підтеми, окремі змістовні питання теми) для вивчення навчального матеріалу, форми та методи виконання обраних завдань (задач) тощо	81,25	6,25	12,50	0,00	0,00	87,50
14) Навчальна дисципліна повністю забезпечена необхідними для вивчення навчального матеріалу інформаційними ресурсами	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75
Якість оцінювання						86,81
15) Я був завчасно проінформований про критерії, порядок, форми та строки проведення поточного контролю знань за навчальною дисципліною	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
16) Я був завчасно проінформований про критерії, порядок, форми та строки проведення підсумкового контролю знань за навчальною дисципліною	93,75	6,25	0,00	0,00	0,00	100,00
17) Критерії оцінювання рівня набутих знань були зрозумілими	87,50	12,50	0,00	0,00	0,00	100,00
18) Критерії оцінювання рівня набутих знань враховували наукове та прикладне значення отриманих результатів, креативність та творчість у вирішенні завдань, своєчасність надання результатів на перевірку тощо	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
19) Оцінювання рівня набутих знань було об'єктивним	87,50	12,50	0,00	0,00	0,00	100,00
20) Я отримав(ла) коментарі з приводу виконання своїх робіт	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75

1	2	3	4	5	6	7
21) Я мав(ла) можливість розв'язання спірних ситуацій оцінювання та оскарження отриманих оцінок	87,50	12,50	0,00	0,00	0,00	100,00
22) Загалом я задоволений(на) навчанням за навчальною дисципліною	81,25	18,75	0,00	0,00	0,00	100,00

Таблиця 8

ОК1.4. Професійна педагогіка
(рівень задоволеності 92,63%)

Питання	Так	Скоріше так	Скоріше ні	Ні	Складно відповісти	Задоволеність (1+2)
1	2	3	4	5	6	7
Обсяг освітніх компонент						97,92
1) Мені вистачило часу, відведеного у навчальному плані на опанування навчальної дисципліни	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
2) Вважаю, що співвідношення змісту навчального матеріалу за дисципліною, та часу, відведеного на його засвоєння є рівномірним - студенти не були перевантажені під час вивчення дисципліни	75,00	25,00	0,00	0,00	0,00	100,00
3) Мені вистачило поза аудиторного часу для виконання завдань самостійної роботи за навчальною дисципліною	75,00	25,00	0,00	0,00	0,00	100,00
Якість викладання						93,18
4) Зміст навчальної дисципліни відповідає обраній спеціальності	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75
5) Зміст навчальної дисципліни дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності	81,25	18,75	0,00	0,00	0,00	100,00
6) Вивчення навчальної дисципліни було корисним для мого подальшого дисертаційного дослідження та допомогло мені	75,00	12,50	12,50	0,00	0,00	87,50
7) У результаті вивчення навчальної дисципліни, я мав наукові результати, які в подальшому опублікував у друкованому (в електронному вигляді)	81,25	18,75	0,00	0,00	0,00	100,00
8) Зміст навчальної дисципліни є актуальним та сучасним	75,00	12,50	12,50	0,00	0,00	87,50

1	2	3	4	5	6	7
9) Вивчення навчальної дисципліни дозволило мені розвинути свої «м'які навички» «soft skills» (вміння вести дискусії та публічні виступи, комунікувати з колегами та керівниками, міжособистісне спілкування, вести переговори, роботі в команді, управління часом, креативність, здатність організовувати і проводити заняття, писати грантові пропозиції, управління науковими проектами тощо)	81,25	18,75	0,00	0,00	0,00	100,00
10) У процесі викладання навчальної дисципліни застосовувалися форми, методи та технології навчання, що сприяють кращому засвоєнню навчального матеріалу та формуванню професійних компетентностей	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75
11) На заняттях з навчальної дисципліни я мав можливість продемонструвати рівень отриманих результатів навчання, прокоментувати зроблене мною, або іншими, висловити свою думку з тих чи інших змістовних питань	68,75	18,75	12,50	0,00	0,00	87,50
12) Під час вивчення навчальної дисципліни я завжди мав зворотній зв'язок з викладачем та мав змогу проконсультуватися (отримати допомогу) у нього з різних змістовних та організаційних питань	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
13) У ході вивчення навчальної дисципліни я та інші студенти мали можливість обирати певні завдання, теми (підтеми, окремі змістовні питання теми) для вивчення навчального матеріалу, форми та методи виконання обраних завдань (задач) тощо	81,25	6,25	12,50	0,00	0,00	87,50
14) Навчальна дисципліна повністю забезпечена необхідними для вивчення навчального матеріалу інформаційними ресурсами	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75
Якість оцінювання						86,81
15) Я був завчасно проінформований про критерії, порядок, форми та строки проведення поточного контролю знань за навчальною дисципліною	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
16) Я був завчасно проінформований про критерії, порядок, форми та строки проведення підсумкового контролю знань за навчальною дисципліною	93,75	6,25	0,00	0,00	0,00	100,00

1	2	3	4	5	6	7
17) Критерії оцінювання рівня набутих знань були зрозумілими	87,50	12,50	0,00	0,00	0,00	100,00
18) Критерії оцінювання рівня набутих знань враховували наукове та прикладне значення отриманих результатів, креативність та творчість у вирішенні завдань, своєчасність надання результатів на перевірку тощо	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
19) Оцінювання рівня набутих знань було об'єктивним	87,50	12,50	0,00	0,00	0,00	100,00
20) Я отримав(ла) коментарі з приводу виконання своїх робіт	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
21) Я мав(ла) можливість розв'язання спірних ситуацій оцінювання та оскарження отриманих оцінок	87,50	12,50	0,00	0,00	0,00	100,00
22) Загалом я задоволений(на) навчанням за навчальною дисципліною	81,25	18,75	0,00	0,00	0,00	100,00

Таблиця 9

ВБ1.2 Психологія творчості та винахідництва
(рівень задоволеності 92,26%)

Питання	Так	Скоріше так	Скоріше ні	Ні	Складно відповісти	Задоволеність (1+2)
1	2	3	4	5	6	7
Обсяг освітніх компонент						97,92
1) Мені вистачило часу, відведеного у навчальному плані на опанування навчальної дисципліни	87,50	12,50	0,00	0,00	0,00	100,00
2) Вважаю, що співвідношення змісту навчального матеріалу за дисципліною, та часу, відведеного на його засвоєння є рівномірним - студенти не були перевантажені під час вивчення дисципліни	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75
3) Мені вистачило поза аудиторного часу для виконання завдань самостійної роботи за навчальною дисципліною	75,00	25,00	0,00	0,00	0,00	100,00
Якість викладання						92,05
4) Зміст навчальної дисципліни відповідає обраній спеціальності	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75
5) Зміст навчальної дисципліни дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності	81,25	18,75	0,00	0,00	0,00	100,00

1	2	3	4	5	6	7
6) Вивчення навчальної дисципліни було корисним для мого подальшого дисертаційного дослідження та допомогло мені	75,00	12,50	12,50	0,00	0,00	87,50
7) У результаті вивчення навчальної дисципліни, я мав наукові результати, які в подальшому опублікував у друкованому (в електронному вигляді)	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75
8) Зміст навчальної дисципліни є актуальним та сучасним	75,00	12,50	12,50	0,00	0,00	87,50
9) Вивчення навчальної дисципліни дозволило мені розвинути свої «м'які навички» «soft skills» (вміння вести дискусії та публічні виступи, комунікувати з колегами та керівниками, міжособистісне спілкування, вести переговори, роботі в команді, управління часом, креативність, здатність організовувати і проводити заняття, писати грантові пропозиції, управління науковими проектами тощо)	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
10) У процесі викладання навчальної дисципліни застосовувалися форми, методи та технології навчання, що сприяють кращому засвоєнню навчального матеріалу та формуванню професійних компетентностей	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75
11) На заняттях з навчальної дисципліни я мав можливість продемонструвати рівень отриманих результатів навчання, прокоментувати зроблене мною, або іншими, висловити свою думку з тих чи інших змістовних питань	68,75	18,75	12,50	0,00	0,00	87,50
12) Під час вивчення навчальної дисципліни я завжди мав зворотній зв'язок з викладачем та мав змогу проконсультуватися (отримати допомогу) у нього з різних змістовних та організаційних питань	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75

1	2	3	4	5	6	7
13) У ході вивчення навчальної дисципліни я та інші студенти мали можливість обирати певні завдання, теми (підтеми, окремі змістовні питання теми) для вивчення навчального матеріалу, форми та методи виконання обраних завдань (задач) тощо	81,25	6,25	12,50	0,00	0,00	87,50
14) Навчальна дисципліна повністю забезпечена необхідними для вивчення навчального матеріалу інформаційними ресурсами	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75
Якість оцінювання						86,81
15) Я був завчасно проінформований про критерії, порядок, форми та строки проведення поточного контролю знань за навчальною дисципліною	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
16) Я був завчасно проінформований про критерії, порядок, форми та строки проведення підсумкового контролю знань за навчальною дисципліною	93,75	6,25	0,00	0,00	0,00	100,00
17) Критерії оцінювання рівня набутих знань були зрозумілими	87,50	12,50	0,00	0,00	0,00	100,00
18) Критерії оцінювання рівня набутих знань враховували наукове та прикладне значення отриманих результатів, креативність та творчість у вирішенні завдань, своєчасність надання результатів на перевірку тощо	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
19) Оцінювання рівня набутих знань було об'єктивним	87,50	12,50	0,00	0,00	0,00	100,00
20) Я отримав(ла) коментарі з приводу виконання своїх робіт	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
21) Я мав(ла) можливість розв'язання спірних ситуацій оцінювання та оскарження отриманих оцінок	87,50	12,50	0,00	0,00	0,00	100,00
22) Загалом я задоволений(на) навчанням за навчальною дисципліною	81,25	18,75	0,00	0,00	0,00	100,00

ОК2.4. Інформаційно-інтелектуальна економіка
(рівень задоволеності 91,56%)

Питання	Так	Скоріше так	Скоріше ні	Ні	Складно відповісти	Задоволеність (1+2)
1	2	3	4	5	6	7
Обсяг освітніх компонент						95,83
1) Мені вистачило часу, відведеного у навчальному плані на опанування навчальної дисципліни	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
2) Вважаю, що співвідношення змісту навчального матеріалу за дисципліною, та часу, відведеного на його засвоєння є рівномірним - студенти не були перевантажені під час вивчення дисципліни	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75
3) Мені вистачило поза аудиторного часу для виконання завдань самостійної роботи за навчальною дисципліною	75,00	25,00	0,00	0,00	0,00	100,00
Якість викладання						92,05
4) Зміст навчальної дисципліни відповідає обраній спеціальності	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75
5) Зміст навчальної дисципліни дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності	81,25	18,75	0,00	0,00	0,00	100,00
6) Вивчення навчальної дисципліни було корисним для мого подальшого дисертаційного дослідження та допомогло мені	75,00	12,50	12,50	0,00	0,00	87,50
7) У результаті вивчення навчальної дисципліни, я мав наукові результати, які в подальшому опублікував у друкованому (в електронному вигляді)	68,75	25,00	6,25	0,00	0,00	93,75
8) Зміст навчальної дисципліни є актуальним та сучасним	75,00	12,50	12,50	0,00	0,00	87,50
9) Вивчення навчальної дисципліни дозволило мені розвинути свої «м'які навички» «soft skills» (вміння вести дискусії та публічні виступи, комунікувати з колегами та керівниками, міжособистісне спілкування, вести переговори, роботі в команді, управління часом, креативність, здатність організовувати і проводити заняття, писати грантові пропозиції, управління науковими проектами тощо)	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75

1	2	3	4	5	6	7
10) У процесі викладання навчальної дисципліни застосовувалися форми, методи та технології навчання, що сприяють кращому засвоєнню навчального матеріалу та формуванню професійних компетентностей	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75
11) На заняттях з навчальної дисципліни я мав можливість продемонструвати рівень отриманих результатів навчання, прокоментувати зроблене мною, або іншими, висловити свою думку з тих чи інших змістовних питань	68,75	18,75	12,50	0,00	0,00	87,50
12) Під час вивчення навчальної дисципліни я завжди мав зворотній зв'язок з викладачем та мав змогу проконсультуватися (отримати допомогу) у нього з різних змістовних та організаційних питань	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
13) У ході вивчення навчальної дисципліни я та інші студенти мали можливість обирати певні завдання, теми (підтеми, окремі змістовні питання теми) для вивчення навчального матеріалу, форми та методи виконання обраних завдань (задач) тощо	81,25	6,25	12,50	0,00	0,00	87,50
14) Навчальна дисципліна повністю забезпечена необхідними для вивчення навчального матеріалу інформаційними ресурсами	75,00	18,75	6,25	0,00	0,00	93,75
Якість оцінювання						86,81
15) Я був завчасно проінформований про критерії, порядок, форми та строки проведення поточного контролю знань за навчальною дисципліною	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
16) Я був завчасно проінформований про критерії, порядок, форми та строки проведення підсумкового контролю знань за навчальною дисципліною	93,75	6,25	0,00	0,00	0,00	100,00
17) Критерії оцінювання рівня набутих знань були зрозумілими	87,50	12,50	0,00	0,00	0,00	100,00

1	2	3	4	5	6	7
18) Критерії оцінювання рівня набутих знань враховували наукове та прикладне значення отриманих результатів, креативність та творчість у вирішенні завдань, своєчасність надання результатів на перевірку тощо	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
19) Оцінювання рівня набутих знань було об'єктивним	87,50	12,50	0,00	0,00	0,00	100,00
20) Я отримав(ла) коментарі з приводу виконання своїх робіт	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
21) Я мав(ла) можливість розв'язання спірних ситуацій оцінювання та оскарження отриманих оцінок	87,50	12,50	0,00	0,00	0,00	100,00
22) Загалом я задоволений(на) навчанням за навчальною дисципліною	81,25	18,75	0,00	0,00	0,00	100,00

Серед дисциплін, що були оцінені, можна виділити ті, що мають високі бали за всіма показниками ОК1.1. Філософія і методологія науки (рівень задоволеності 91,18%); ВБ1.1. Ділова іноземна мова (рівень задоволеності 92,26%); ОК1.4. Професійна педагогіка (рівень задоволеності 92,63%); ВБ1.2 Психологія творчості та винахідництва; (рівень задоволеності 92,26%); ОК2.4. Інформаційно-інтелектуальна економіка (рівень задоволеності 91,56%). Дещо нижчий рівень задоволеності за дисципліною ОК2.1. Історичні та сучасні парадигми розвитку економіки - 88,34%, що вплинуло на подальше рішення про оновлення в освітньо-науковій програмі підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка».

Освітнє середовище аспірантів у Національному університеті «Львівська політехніка»

Ефективність освітнього процесу забезпечується також належним рівнем розвитку відповідної інфраструктури. Дані, отримані в результаті дослідження, показали, що 93,75 % випускників та аспірантів задоволені режимом та умовами роботи наукової бібліотеки та станом навчальних аудиторій (тепло, світло, обладнання).

У цілому випускники та аспіранти задоволені наданими можливостями для здійснення наукової діяльності, зокрема: долученням до міжнародної академічної

спільноти за спеціальністю (через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо) - 93,75 %; можливостями для проведення і апробації результатів наукових досліджень (проведення в університеті регулярних конференцій, семінарів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо) – 100%; умовами для проведення наукових досліджень, забезпеченням належно обладнаним місцем для наукової роботи - 93,75 %. (табл. 11).

Таблиця 11

Оцінка аспірантами та випускниками забезпеченням можливості

Питання	Так	Скоріше так	Скоріше ні	Ні	Складно відповісти	Задоволеність (1+2)
Чи задоволені Ви режимом та умовами роботи наукової бібліотеки	75,00	18,75	0,00	0,00	6,25	93,75
Чи задоволені Ви станом навчальних аудиторій (тепло, світло, обладнання)	81,25	12,50	6,25	0,00	0,00	93,75
Чи задоволені Ви долученням до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю (через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо)	62,50	31,25	0,00	0,00	6,25	93,75
Чи задоволені Ви можливостями для проведення і апробації результатів наукових досліджень (проведення в університеті регулярних конференцій, семінарів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)	81,25	18,75	0,00	0,00	0,00	100,00
Чи задоволені Ви умовами для проведення наукових досліджень, забезпеченням належно обладнаним місцем для наукової роботи	81,25	12,50	0,00	0,00	6,25	93,75
Чи вживає НУ «Львівська політехніка» якісь заходи задля виявлення і врахування Ваших потреб та інтересів?	81,25	18,75	0,00	0,00	0,00	100,00

Серед проблем, що виникали із долученням до міжнародної академічної спільноти, було названо:

- брак коштів / висока вартість публікації та участі у міжнародних програмах, конференціях;
- складність публікації статті у виданнях, що входять до бази Scopus.

Офіційний сайт та освітній портал Національного університету «Львівська політехніка» - головні ресурси, що дають змогу отримати інформацію онлайн щодо освітнього процесу та освітньої програми, науково - дослідної роботи та

позанавчальної діяльності в університеті. Респондентам було запропоновано оцінити достатність інформації, що представлена на Інтернет-ресурсах університету. Більшість опитаних зазначили: достатньо висвітлена інформація щодо роботи відділу аспірантури та докторантури (93,75 % респондентів), змісту освітньо- наукової програми (100 % респондентів), освітнього процесу та науково-дослідної роботи в університеті (93,75 % респондентів).

Таблиця 12

Оцінка аспірантами та випускниками повноти інформації поданої на Інтернет-ресурсах університету

Питання	Так	Скоріше так	Скоріше ні	Ні	Складно відповісти	Задоволеність (1+2)
Чи задоволені Ви повнотою інформації поданої на офіційному сайті НУ "Львівська політехніка" щодо роботи відділу аспірантури та докторантури	87,50	6,25	0,00	0,00	6,25	93,75
Чи задоволені Ви повнотою інформації поданої на офіційному сайті НУ "Львівська політехніка" щодо змісту освітньо- наукової програми	93,75	6,25	0,00	0,00	0,00	100,00
Чи задоволені Ви повнотою інформації поданої на офіційному сайті НУ "Львівська політехніка" щодо освітнього процесу та науково-дослідної роботи в університеті	81,25	12,50	0,00	0,00	6,25	93,75
Чи задоволені Ви повнотою інформації поданої на офіційному сайті НУ "Львівська політехніка" про міжнародні стажування, обміни, наукові заходи	75,00	18,75	0,00	0,00	6,25	93,75
Чи задоволені Ви повнотою інформації поданої на офіційному сайті НУ "Львівська політехніка" про позанавчальну діяльність - університетські заходи, творчі колективи, спорт та ін.	75,00	12,50	0,00	0,00	12,50	87,50
Чи задоволені Ви повнотою інформації поданої на офіційному сайті НУ "Львівська політехніка" про роботу Ради молодих учених	68,75	18,75	0,00	0,00	6,25	87,50

Серед зауважень та пропозицій щодо роботи інформаційних онлайн ресурсів університету: «спрощення функції пошуку інформації на сайті», «більше інформації про освітній процес для аспірантів заочної форми (особливо з іноземної мови)», «більше наповнення про конференції та наукові видання».

Служби підтримки аспірантів у Національному університеті «Львівська політехніка»

Під час навчання в аспірантурі здобувачі вищої освіти можуть стикатися з конфліктними ситуаціями та психологічними проблемами. Але за даними дослідження більша частина опитаних не мали таких проблем. Усі здобувачі вищої освіти за ОНП 051 «Економіка» отримують організаційну, консультативну, інформаційну підтримку та за потреби їм може бути надана соціальна та психологічна допомога, підтримка у працевлаштуванні. Учасникам опитування було запропоновано оцінити ефективність існуючих механізмів підтримки в університеті, якщо вони коли-небудь звертались про таку допомогу або володіють інформацією щодо функціонування механізмів підтримки, що дозволяє їм дати оцінку такої підтримки аспірантів. Більшість аспірантів можуть оцінити ефективність усіх напрямків підтримки (табл. 13), спираючись на власний досвід або інформацію, що мають.

Таблиця 13

Кількість аспірантів та випускників, які зверталися (володіють інформацією) / не зверталися (не володіють інформацією) про підтримку, %

№	Напрямок підтримки	Аспіранти, які	
		звертались про допомогу/ володіють інформацією	ніколи не звертались/не володіють інформацією
1.	Двостороння комунікація «відділ аспірантури - аспірант»	100	0
2.	Організаційна та консультативна підтримка	93,75	6,25
3.	Інформаційна підтримка	100	0
4.	Служба психологічної підтримки	68,75	31,25
5.	Соціальна підтримка	62,5	37,5
6.	Підтримка у працевлаштуванні та сприяння кар'єрному старту	93,75	6,25

Проте слід зазначити наявність значної кількості опитаних аспірантів, які ніколи не зверталися або не володіють інформацією щодо наявних в університеті соціальної підтримки (37,5%), психологічної (31,25%) та підтримки у працевлаштуванні та сприяння кар'єрному старту (6,25%). Враховуючи дані, про відносно невелику кількість аспірантів, що стикалися з конфліктними ситуаціями та психологічними

проблемами під час навчання в аспірантурі, можна припустити, що вони в меншій мірі володіють інформацією про ці напрямки підтримки через те, що не потребували її в цей період, тому не приділяли уваги їх наявності.

Ті ж аспіранти, які коли-небудь зверталися про допомогу або володіють інформацією щодо наявних механізмів підтримки в університеті вважають їх скоріше ефективними середній бал становить 4,65.

Рис 1. Оцінка здобувачами вищої освіти ефективності існуючих у Національному університеті «Львівська політехніка» механізмів підтримки, середній бал за 5-ти бальною шкалою.

Найбільш ефективно, на думку аспірантів, організована двостороння комунікація «відділ аспірантури-аспірант», організаційна, консультативна, інформаційна підтримка. У меншій мірі оцінюють, але досить високо, ефективність психологічної та соціальної підтримки.

Академічна доброчесність

Політика і стандарти дотримання академічної доброчесності в освітньому середовищі університету регулюються Положенням "Про академічну доброчесність у Національного Університету "Львівська політехніка" та Положенням "Про Кодекс корпоративної культури НУ "Львівська політехніка". У межах освітньо-наукової програми 051 «Економіка» викладається дисципліна «Академічна доброчесність і якість освіти». Проведене опитування свідчить про те, що аспіранти вважають

недопустимими прояви академічної недоброчесності в освітньому середовищі: середній бал - 1,48 за 5-ти бальною шкалою (табл. 14).

Таблиця 14

Оцінка здобувачами вищої освіти допустимості порушень академічної доброчесності за 5-ти бальною шкалою

Оцінка допустимості порушень академічної доброчесності за 5-ти бальною шкалою	Бали
самоплагіат	2,25
списування	1,81
академічний плагіат	1,06
необ'єктивне оцінювання	1,50
хабарництво	1,06
обман	1,38
фальсифікація	1,31
фабрикація	1,44

На думку аспірантів, іноді може бути припустимим самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів. Допускається скоріше як виключення з правил - списування (виконання здобувачем вищої освіти письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання).

На думку респондентів неприйнятними в академічному середовищі є такі прояви недоброчесності: фабрикація, фальсифікація, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, академічний плагіат.

Згідно отриманих даних, 12,5% опитаних здобувачів вищої освіти за час навчання в аспірантурі або стикалися з порушеннями академічної доброчесності, 87,5% - не стикалися з такими випадками. Серед таких проявів академічної недоброчесності, з якими стикалися або здійснювали, були названі самоплагіат, списування, необ'єктивне оцінювання, фабрикація. Зважаючи на частоту вибору варіантів відповідей, такі випадки порушення академічної доброчесності були скоріше одиничними.

Пропозиції та напрями удосконалення ОПП

У ході дослідження вивчено пропозиції аспірантів та випускників щодо якості освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» та умов освітнього середовища Національного університету «Львівська політехніка», а також виявлено проблемні моменти. Зокрема, проведено оцінювання необхідності запровадження наступних заходів щодо покращення ОПП за шкалою від 0-5 (рис. 2).

Рис. 2. Оцінка необхідності запровадження заходів щодо покращення ОПП

Аналіз даних дозволяє зробити висновок, що в цілому випускники та аспіранти оцінюють освітню складову освітньо-наукової програми 051 «Економіка» як таку, що забезпечує підготовку здобувачів вищої освіти до професійної діяльності у галузі економіка, але потребує постійного перегляду освітніх компонентів з точки зору відповідності вимогам сучасності та науковим інтересам аспірантів. Першочерговими завданням є реалізація таких заходів як розширення переліку дисциплін вільного вибору, запровадження нових обов'язкових дисциплін та вилучення неактуальних дисциплін.

Окрім цього, важливими напрямками удосконалення ОПП є створення інформаційних, консультативних груп у соціальних мережах з актуальною інформацією щодо можливостей публікацій у фахових наукових виданнях та участі у

конференціях, залучення більшої кількості аспірантів до роботи у Раді молодих учених, участі в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу та освітньої програми, долучення здобувачів вищої освіти до міжнародної академічної спільноти через участь у дослідженнях, практику на базі провідних наукових центрів, підприємствах різних галузей економіки, розширення можливостей допомоги аспірантам у пошуку програм академічної мобільності та варіантів участі у них з найменшими витратами, запровадження механізмів міжнародного партнерства на третьому рівні вищої освіти (спільні та подвійні ступені), диверсифікація джерел фінансування наукових досліджень.

Отримані результати дослідження потребують ретельного аналізу членами робочої групи із забезпечення якості освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка», гарантом та адміністрацією Національного університету «Львівська політехніка», відділом аспірантури та докторантури Національного університету «Львівська політехніка» для забезпечення якості та удосконалення освітньої програми.

К.е.н., доц., доц. кафедри
економіки підприємства та інвестицій

Стеців І.С.